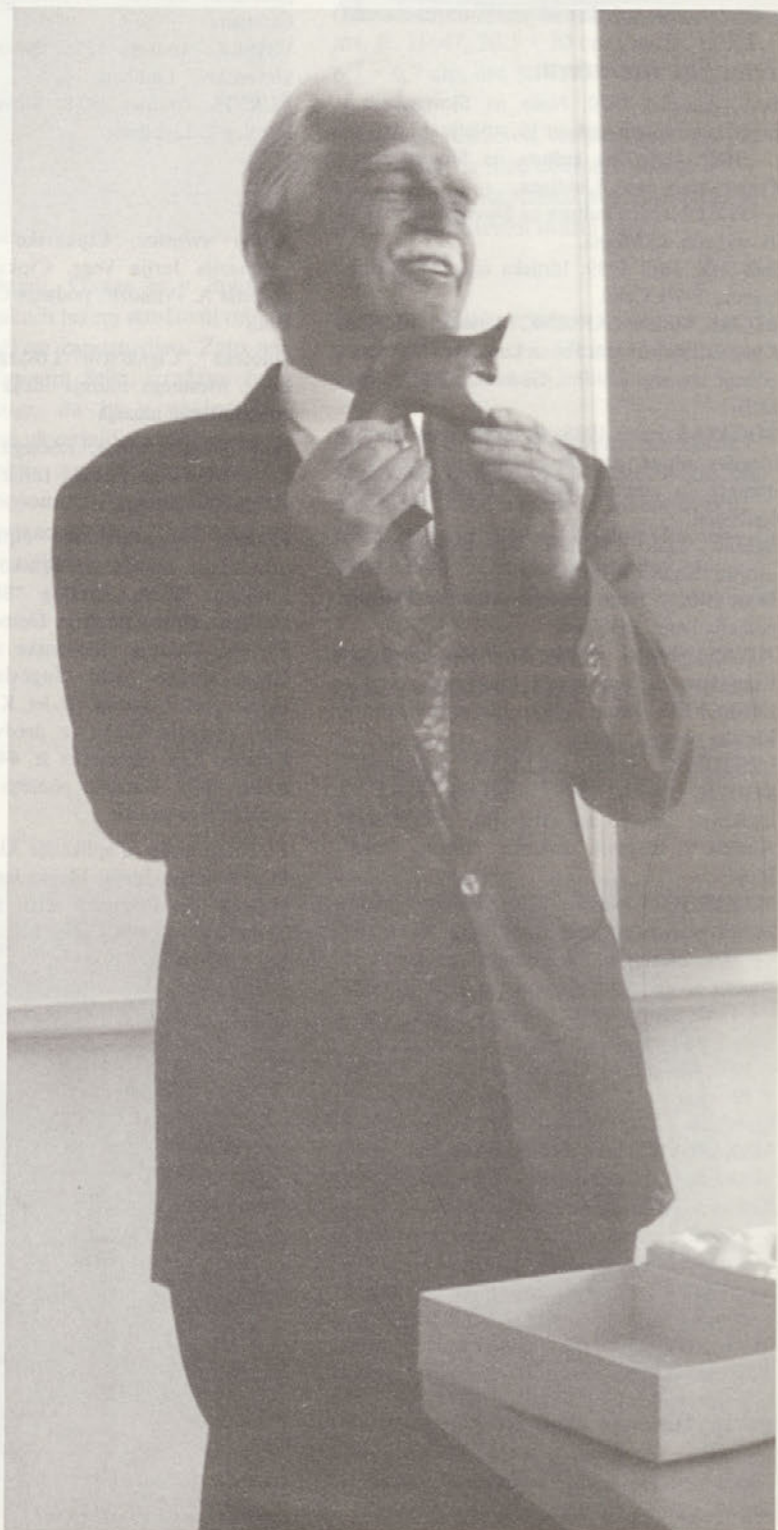

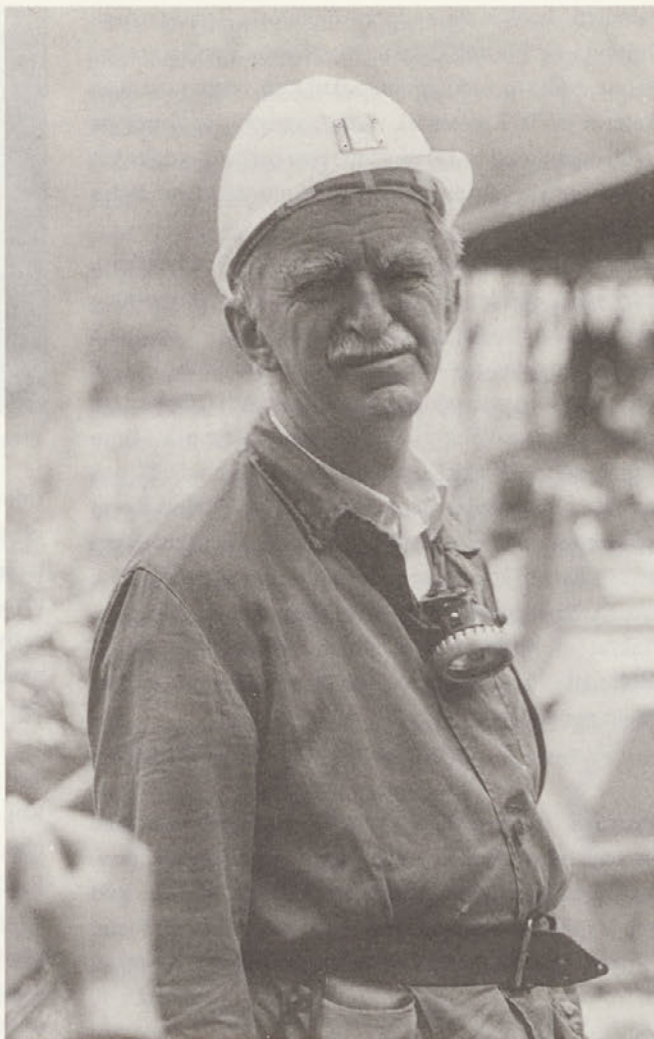
DR. SLAVKO KREMENŠEK

Dr. Slavko Kremenšek, rojen l. 1931 v Kozjem, celjski gimnazijec, zgodovinar in etnolog, se je Oddelku za etnologijo Filozofske fakultete v Ljubljani zapisal že l. 1960, sprva kot asistent, nato docent, izredni profesor in od l. 1980 kot redni profesor za občo etnologijo in etnološko metodologijo.

Slovesnost ob upokojitvi prof. Slavka Kremenska na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo, junij 1998.

V njegovih desetletjih pedagoškega dela smo ga študenti spoznavali in srečevali na predavanjih, na številnih simpozijih, posvetovanjih in podobnih prireditvah doma in na tujem, brali njegove številne članke. Učbenik Obča etnologija, objavljena predavanja v zvezkih Etnoloških razgledov in dilem ter obširen projekt Etnološke topografije slovenskega etničnega ozemlja s posameznimi knjižicami vprašalnic, so edinstveni pripomočki pri študiju in terenskemu delu. Že iz teh nekaj drobnih poudarkov njegovega dela se zrcali dejstvo, da se je zavedal svojega pedagoškega poslanstva v oblikovanju novih generacij etnologov.

Prof. Kremenšek v rudarski obleki, pred vstopom v rudnik, Mezica, maj 1992.

Izjave:

Ob upokojitvi dr.Slavka Kremenška, smo v tokratni številki Glasnika SED želeli objaviti razgovor o profesorjevem dolgoletnem teoretičnem, raziskovalnem, predvsem pa pedagoškem delu. Kljub temu, da pogovora nismo uspeli izpeljati, smo se v uredništvu odločili, da vsaj z drobcii spominov nekaterih kolegov povemo, kaj in koliko pomeni dober profesor.

Letos mineva 15 let od ustanovitve Avdiovizualnega laboratorija ZRC SAZU (AVL). Spominjam se, med drugim, tudi takratnih prizadevanj Slavka Kremenška, ki je vodil področje etnologije pri tedanji Raziskovalni skupnosti. Pobuda za odprtje etnofilmskega delovnega mesta na SAZU je sicer starejša, tudi če ne omenjam Kuretovih pobud v šestdesetih letih. Že v letu 1978 je Slovensko etnološko društvo to predlagalo celo v jugoslovanskem merilu. Pričakovati je bilo, da bi se tako delovno mesto s podporo Inštituta za slovensko narodopisje (ISN) in zveznega društva lahko odprlo v kakih dveh letih. V resnici so konkretnější dogovori stekli v letu 1982, v času izida moje Filmografije slovenskega etnološkega filma in velike retrospektive etno filma v Cankarjevem domu. Takrat me je Slavko Kremenšek predstavil direktorju novoustanovljenega Znanstvenoraziskovalnega centra. Seveda Kremenšek ni bil osamljen v podpiranju ustanovitve AVL. V ZRC je vodil pobudo Julijan Strajnar iz Glasbeno narodopisne sekcije ISN, ki si je tudi izmislil ime Avdiovizualni laboratorij. Kremenšek je sicer nameraval moje področje najprej profesionalizirati na Filozofski

fakulteti. Imel je že podporo direktorja Znanstvenega inštituta na Filozofski fakulteti, Naceta Šumija, vendar je vse padlo v vodo zaradi zakulisnih nasprotovanj, o katerih mi je Kremenšek samo namignil, še danes pa zgolj domnevam za katere konkretne osebe iz etnoloških krogov je šlo. To diskretnost sem mu že takrat štel v dobro.

Končno je k ustanovitvi AVL pripomogla Kremenškova garancija, da bo etnološko področje Raziskovalne skupnosti nekaj let plačevalo finančni delež za moje delovno mesto. Ko je k temu pristopila še SAZU, je direktor Župančič odobril ustanovitev AVL. Dobil sem pisalno mizo na Wolfovi 8, ob Julijanu Strajnarju, Mirku Ramovšu in Zmagi Kumrovi. Tako se je zaključil nek moj krog zanimanja za etnološki film. Na Wolfovi 8 sem se namreč najprej oglašil pri Valensu Vodušku in pri Urošu Kreku, ko sem se odločil, da resneje pristopim k raziskovanju problematike etnološkega filma v Sloveniji. Takrat si nisem niti v sanjah predstavljal, da bo Kremenšek kakih 5 let kasneje tako usodepolno podprl mojo pobudo.

dr. Naško Križnar, AVL ZRC SAZU

Priznam, sprva je bilo kar težko razumeti zamotane stavčne strukture, ki so prihajale izpod brkov prof. Kremenška, ko nam je predaval v prvem letniku. Bilo mu je treba res prisluhniti in napeti možgane, da so nam brucom prišle do zavesti globoka razmišljanja. A bolj ko

Na ganku Škafarjeve bajte, Škofja Loka, 1963.

Ekskurzija v Istro, 1960.

smo zoreli, lažje smo ga razumeli. Že spočetka pa nam je bilo jasno, da mu ni vseeno za nas in da je etnolog s srcem in dušo. Načelen, klen, iskren. Malo je ljudi, ki tako trdno stojijo za svojimi načeli, jih argumentirano zagovarjajo in se ne obračajo po vetru. Kot takšen nas je naučil še mnogo več, kot zgolj zapletenih etnoloških resnic.

Dan Podjed, študent etnologije

Kot študent etnologije v letih 1971 - 1976, bi želel obuditi nekaj svojih misli o prof. Slavku Kremenšku.

Prof. Kremenšek je vedno znal prisluhniti študentom in mlajšim kolegom. Njegovi nasveti so bili tehtni, preudarni in nikoli vsiljivi. Vedno smo pri njem našli odprta vrata in sproščen pogovor ali na hodniku, oddelčni knjižnici, na ulici ali v njegovem kabinetu.

Želel bi omeniti dogodek, ki se je zgodil na simpoziju Etnološkega društva Jugoslavije v Kruševcu, leta 1974. Skupina mlajših slovenskih etnologov in študentov etnologije je predstavila problematiko primestnega naselja Galjevica pri Ljubljani. Profesorji naj bi stanovali v boljšem hotelu, študentje pa v Planinskem domu na Jastrebcu. Prof. Kremenšek se je prostovoljno odločil, da stanuje ali prenočuje z mlajšimi, z razlago: «Kjer so moji študentje, bom tudi sam.»

Kremenškovi nasveti so mi velikokrat pomagali in me vzpodbujali tudi pri nadaljnjem delu v muzeju. Prav na njegovo pobudo je prišlo v Mariboru do dveh pomembnejših srečanj, in sicer o vprašanju razmerja med etnologijo in zgodovinopisjem (Maribor 1984) in o vprašanju mestne etnologije (Maribor 1990). Za obe srečanja lahko trdim, da sta bili uspešni, gonilna sila in iniciator obeh pa je bil vsekakor prof. Kremenšek.

*Tone Petek, dipl. etnolog,
Pokrajinski muzej Maribor*

Profesor dr. Slavko Kremenšek je imel, po mojem mnenju, v zadnjih dvajsetih letih osrednji vpliv v stroki, ki jo je včasih razvijal tudi na škodo lastnega

Jeseni leta 1962.

raziskovalnega dela.

Pri svojem delu se je zelo zavzemal za študente, bil je tudi zelo liberalne, saj je vsakomur dopuščal svoje mnenje in stališče. Toda pri naših nalogah se pozna, da nas je seznanjal bolj s teorijo stroke, medtem ko je terensko delo prepustil drugim profesorjem. Čeprav naj bi bila ravno praksa osnova našega dela.

K.M., absol. etn. in kulturne antropologije

Prof. dr.Slavko Kremenšek je bil tisti, ki je znal v nas, študentih etnologije, na senzibilen način vzdramiti radovednega duha in slo po etnološkem raziskovanju. Spoštovali smo ga kot vzornika, dostopnega, kritičnega in stimulativnega, ki je v nas prebudil nekakšno

dr. Slavko Kremenšek na predstavitvi knjige Etnološki slovar madžarskih Slovencev v PEN klubu, Ljubljana 1996.

etnološko (samo) zavest. To je vrlina le redkih odličnih profesorjev, ki se zavedajo svoje vloge in poslanstva, svoje etnološke misije, ki jo utirajo in razširjajo med bodoče generacije etnologov.

Prof.Slavko Kremenšek, raziskovalec in pedagog, je eden tistih neumornih borcev za »etnološke pravice«, položaj in status ter družbeni ugled znanosti, ki svoje karizme ne gradi na puhlem populizmu in cenениh atrakcijah, temveč na mednarodno primerljivih kritičnih refleksijah znanosti. Njegov prispevek pri razvoju slovenske in evropske etnologije je neizmeren, zato sem prepričan, da ga bomo kot enega od najpomembnejših klasikov slovenske etnološke misli še veliko citirali. Nemara v prihodnosti še veliko bolj kot danes, saj se zdi, da svoje disciplinarne identitete ne znamo graditi na lastni, prepoznavni in mednarodno primerljivi znanstveni tradiciji, temveč na modnih in trendovskih metodoloških koncepcijah, skoraj praviloma privzetih iz »tujine«.

Profesorjivi karizmi ter njegovi zaupljivi in dobrohotni naravi sem dolžen zahvalo, da sem še danes prepričan o pravilnem izboru svojega poklica, ki me osrečuje ter moje življenje osmišlja in navdihuje.

*Aleš Gačnik, dipl.etnolog,
Znanstvenoraziskovalno središče Bistra Ptuj*

Objavljene fotografije so iz etnološke fototeke OEIKA, FF v Ljubljani.